

Una guia del jazz modern

ALBERT FERRER FLAMARICH

«...y han abordado el tema del Jazz, una clase de música que ha adquirido una importancia justificada». Tan simptomàtic com al·lucinant és el final del text de la solapa de l'*Enciclopedia de la música* de Casper Höweler de l'editorial Noguer, segons la reedició en castellà feta el maig de 2004. És simptomàtic del nivell general d'un llibre de presència injustificable en el mercat ateses les nombroses irregularitats. Al·lucinant ho és per l'encasellament i la concepció retrògrada que trasllueix, fruit d'un plantejament innecessari davant l'evident vigència del jazz.

Aquesta iniciativa, per tant, serveix d'exemple per a recordar que l'empresa d'un diccionari o enciclopèdia és una tasca que, més enllà de laboriosa, és molt selectiva. Sigui quina sigui la matèria. Per això l'aparició d'aquest volum sobre jazz del segell barceloní Ma non troppo va servir per ampliar i dignificar la bibliografia en castellà sobre la matèria, alhora que per ridiculitzar plantejaments com l'exposat anteriorment.

Batejada amb el pretensió nom *Guía Universal del jazz moderno* —coordenades habituals en el màrqueting de Ma non troppo— representa un complement idoni als volums *Historia del jazz clásico* i *Historia del jazz moderno* de Franz Tirro i de *Jazz Latino* d'Isabelle Leymarie, editats en el mateix segell barceloní. Confeccionada a l'entorn del *bebop* i les ramificacions posteriors, afortunadament no és cap traducció, ni la compra d'una obra estrangera. Es tracta d'una coautoria a tres bandes que palesa l'existència d'especialistes autòctons sobre jazz. Quelcom que darrerament semblava oblidat per aquesta i altres editorials.

Com s'exposa clarament en la introducció, l'obra segueix una metodologia correcta, estructuralment ben plantejada i que la divideix en dos grans blocs. El primer (el jazz modern de la A a la Z) inclou una successió d'entrades ordenades alfabèticament que combina *jazzmen* comentats amb una extensió força equilibrada i diversos grups. Se n'assenyala la data completa de naixement i mort i l'activitat musical vinculada, seguit d'un perfil biogràfic i professional. A més, cada entrada inclou una breu selecció de la discografia i està signada amb les inicials de l'autor testimoniant-ne la responsabilitat individual.

El segon bloc, el formen el conjunt d'apèndixs i glossaris. El primer d'aquests complements és un capítol sobre l'arribada i influència del jazz a Espanya en dos períodes (de 1919 a 1965 i de 1966 a 2006) amb l'esment de les personalitats, l'assenyament a Barcelona i a Madrid, la difusió en els mitjans i els festivals. Es repassen aquests punts, però, sense referir-se a les conseqüències immediates en espectacles com la revista i la sarsuela. Es tracta d'un capítol que pretén substituir la incursió dels músics de jazz en la guia, malgrat que noms com Tete Montoliu i Pedro Iturralde mereixerien ser tractats com tots els exposats en el principal bloc d'aquest volum. Després segueix un breu glossari de termes, el principal tret del qual és la manca de termes

pròpiament musicals emprats en el jazz com *riffs*, *scat*, *vamp* o d'altres, que serien d'utilitat pel lector neòfit. Finalment, hi ha un recull de bona part de les discogràfiques que han editat jazz, amb breus indicacions en un inèdit capítol en iniciatives semblants que, a més, permet orientar-nos sobre la dimensió comercial d'aquesta música.

Tampoc hi falten quadres sinòptics —inserir en el primer bloc i ordenats alfabèticament— sobre els instruments emprats, malgrat que l'excessiva enumeració d'instrumentistes associats desmereix alguna de les propostes. Les fotografies de bona part dels músics citats procedeixen d'una selecció heterogènia, detallada en les pàgines inicials de l'obra i que suposen una millora il·lustrativa respecte a iniciatives semblants. L'edició no s'aparta de la línia habitual del segell, si bé amb un disseny interior més correcte que l'emprat en els títols editats de Frank Tirro. El que sí que s'enyora és un índex de tots els músics i grups referits, aspecte que com altres dels acusats segurament no s'han pogut dur a terme pel requeriment de confeccionar l'obra en un sol volum.

D'altra banda, sorprèn que en la bibliografia consultada, molta editada en els darrers divuit anys, no hi aparegui *L'odyssée du jazz* de Noël Balen, ni un antecedent com el *Diccionario de jazz* de Philippe Carles, André Clergeat i Jean-Louis Comolli. O tampoc *Del fox-trot al jazz flamenco: El jazz en España, 1919-1996* de José María García Martínez publicat a la col·lecció Alianza. Són aquests un títols que han marcat unes pautes de contingut i metodologia molt considerables en la difusió del jazz.

En resum, quan es va editar aquest afany enciclopèdic l'any 2006 va suposar una puntual revitalització de les aportacions de l'editorial Robinbook després d'alguns titubejos de caràcter oportunista i d'interès relatiu —col·lecció Andantino— en el vessant musical. Va ser, doncs, un increment del seu catàleg d'obres destinades a oferir unes aproximacions a músiques que, com el rock i el blues, compten amb un ventall d'estudi menys ampli que altres tendències. Benvinguda per cobrir la vacant en llengua castellana.

Guía Universal del Jazz Moderno. Juan Giner, Joan Sardà i Enric Vázquez. Ma non troppo. 430 pàgines

